

Достаточно редко основной причиной смерти была цитомегаловирусная инфекция (1 %).

Выводы

В структуре смертности доминирующей причиной является ВИЧ-ассоциированный туберкулез, составляющий 56 %. Основной причиной смерти у пациентов с ВИЧ и туберкулезом был генерализованный туберкулез, развившийся на фоне выраженной иммуносупрессии.

Учитывая значительную частоту туберкулеза в структуре летальности, для успешной борьбы с туберкулезом в районах распространения ВИЧ-инфекции необходимо проводить мероприятия по ранней диагностике, своевременному и адекватному лечению туберкулеза и ВИЧ-инфекции, контролю за приверженностью к антиретровирусным и противотуберкулезным препаратам, профилактике туберкулеза среди ВИЧ-инфицированных больных.

ЛИТЕРАТУРА

1. ВИЧ-инфекция: клиника, диагностика и лечение / В. В. Покровский [и др.]; под общ. ред. В. В. Покровского. — 2-е изд. — М.: ГЭОТАР-Мед, 2003. — 488 с.
2. Лечение и помощь при ВИЧ/СПИДе Клинические протоколы для европейского региона ВОЗ [Электронный ресурс] / Ed. I. Eramova, S. Matic, M. Munz. — Phoenix Design Aid, Denmark, 2007. — Режим доступа: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0018/78111/E90840R.pdf. — Дата доступа: 23.01.2012.
3. Бартлетт, Д. Клинические аспекты ВИЧ-инфекции 2009-2010 [Электронный ресурс] / Д. Бартлетт, Дж. Галлант, П. Фам — М.: Р. Валент, 2010. — Режим доступа: http://www.eurasiahealth.org/attaches/82168/MMHIV10_Final.pdf. — Дата доступа: 23.01.2012.
4. Сотниченко, С. Н. Анализ летальных исходов при ВИЧ-инфекции / С. Н. Сотниченко, Л. Ф. Складар // Эпидемиология и инфекционные болезни. — 2010. — № 4. — С. 31–34.
5. Леонова, О. Н. Анализ летальных исходов у больных с ВИЧ-инфекцией по материалам отделения паллиативной медицины / О. Н. Леонова, В. В. Рассохин, А. Г. Рахманова // ВИЧ-инфекция и иммуносупрессии. — 2009. — № 2. — С. 63–68.

УДК 378.661-057.875(476.2)

АСАБЛІВАСЦІ ІМЕНАСЛОВУ СТУДЭНТАЎ ПЕРШАГА КУРСА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА МЕДЫЦЫНСКАГА ЁЊІВЕРСІТЭТА

Карніеўская Т. А.

Установа адукацыі

«Гомельскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт»

г. Гомель, Рэспубліка Беларусь

Уводзіны

У сучасным грамадстве вялікую ролю адыгрываюць навукі т. зв. сінкрэтычнага характару, якія выкарыстоўваюць у сваіх даследаваннях звесткі з некалькіх галін ведаў. Адначасова ў беларускім грамадстве вялікая роля надаецца вывучэнню духоўнай сферы. Пры гэтым пэўнае месца займаюць даследаванні сучасных тапонімаў і антрапонімаў, праводзіцца іх каталагізацыя, рознабаковае высвятленне прычын узнікнення і асаблівасцей функцыянавання. Тым больш, што «ў наш час, калі анаматыка вылучылася ў самастойную навуку, узрасла неабходнасць больш трывалага вывучэння асобных яе галін і раздзелаў» [1]. Асноўную ўвагу пры такіх пошуках надаюць рэгіянальным даследаванням.

Мэта даследавання

Вывучэнне асаблівасцей функцыянавання і паходжання беларускага іменаслову канца 80-х – пачатку 90-х гг. ХХ ст. на прыкладзе звестак, узятых са спісаў студэнтаў 1-га курса Гомельскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта.

Метады даследавання: апісальны, параўнальны, структурны, колькасны падлікі.

Пры правядзенні дадзенага антрапанімічнага даследавання былі выкарыстаны спісы студэнтаў 1-га курса лячэбнага і медыка-дыягнастычнага факультэтаў Гомельскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта (выкарыстоўваліся звесткі, якія тычацца грамадзян Рэспублікі Беларусь і грамадзян Расійскай Федэрацыі).

Намі было праведзена выбарачнае даследаванне месца пражывання (прапіскі) студэнтаў з мэтай вызначэння першасных сацыяльных параметраў імянавання. Даследаванне дало наступныя вынікі.

У Гомелі пражывае 130 студэнтаў (26 юнакоў і 104 дзяўчыны), паказчыкі па раёнах выглядаюць наступным чынам: Цэнтральны раён — 36 чалавек (7 юнакоў і 29 дзяўчын), Савецкі раён — 48 (8 юнакоў і 40 дзяўчын), Чыгуначны раён — 33 (10 юнакоў і 23 дзяўчыны), Навабеліцкі раён — 13 студэнтаў (1 юнак і 12 дзяўчын). У Гомельскім раёне жыве 15 студэнтаў (усе жаночага полу). 101 чалавек пражывае ў Гомельскай вобласці (21 юнак і 80 дзяўчын), прычым больш за ўсё студэнтаў паходзіць з г. Мазыра і Мазырскага раёна (15 чалавек), г. Рэчыцы і Рэчыцкага раёна (15 чалавек).

За межамі Гомельскай вобласці пражывае 135 студэнтаў (23 носьбіты мужчынскіх і 112 носьбітаў жаночых імён): у Брэсцкай вобласці — 44 чалавекі (6 юнакоў і 38 дзяўчын), у Магілёўскай — 46 (адпаведна 7 і 39 чалавек), у Мінскай вобласці — 17 (3 юнакі і 14 дзяўчын), у Гродзенскай вобласці — 3 студэнты (2 юнакі і 1 дзяўчына), у Віцебскай — 1 дзяўчына.

Па абласных цэнтрах становішча наступнае: Мінск — 4 чалавекі (2 юнакі і 2 дзяўчыны), Магілёў — 12 студэнтаў (адпаведна 1 і 11), Брэст — 3 чалавекі (1 і 2). 5 студэнтаў (1 юнак і 4 дзяўчыны) з'яўляюцца грамадзянамі Расійскай Федэрацыі (Бранская вобласць). Такім чынам, прааналізавана 381 анкета (70 носьбітаў мужчынскіх імён і 311 носьбітаў жаночых імён).

Згодна з асноўнымі паказчыкамі функцыянавання сучаснага іменаслову, распрацаванымі намі ў папярэдніх даследаваннях [2, 3], разглядаемы намі антрапанімікон мае наступныя асаблівасці.

Адзначаецца ўжыванне 38 мужчынскіх і 60 жаночых імён, носьбітамі якіх з'яўляюцца 120 асоб мужчынскага і 522 асобы жаночага полу. Каэфіцыент аднайменнасці ў мужчынскім іменаслове роўны 3, а ў жаночым — 8. Імёны, якія знаходзяцца вышэй за дадзены каэфіцыент, лічацца папулярнымі. У дадзеным выпадку да такіх антрапанімаў адносяцца:

— сярод мужчынскіх: *Аляксандр, Аляксей, Арцём, Вадзім, Дзмітрый, Іван, Ілья, Кірыл, Максім, Павел, Раман, Сяргей, Уладзіслаў, Яўгеній*;

— сярод жаночых: *Алена, Аліна, Анастасія, Валерыя, Вікторыя, Вольга, Ганна, Дар'я, Ірына, Кацярына, Крысціна, Марына, Марыя, Наталля, Святлана, Таццяна, Юлія*.

Па прычыне малой колькасці мужчынскіх онімаў мы лічым мэтазгодным прывесці толькі дзясятку самых папулярных жаночых імён (пасля імя падаецца колькасць носьбітаў дадзенай адзінкі): *Юлія — 47, Кацярына — 43, Анастасія — 38, Вікторыя — 32, Марыя — 30, Ганна — 27, Наталля — 27, Вольга — 23, Крысціна — 22, Ірына — 19*.

Асобную групу любога антрапанімікону складаюць т.зв. адзінкавыя імёны. У даследаваным намі іменаслове адзначаецца 33 такія адзінкі (13 мужчынскіх і 20 жаночых): *Алег, Анатолій, Артур, Віталій, Вячаслаў, Георгій, Дзяніс, Канстанцін, Карым, Назар, Пётр, Святаслаў, Ягор; Алёна, Ануш, Асмiк, Валянціна, Віталіна, Дарына, Зінаіда, Инга, Каміла, Караліна, Крэмена, Ларыса, Любоў, Ніна, Паўліна, Рэгіна, Тамара, Уладзіслава, Умайра, Эмілія*. Звяртае на сябе ўвагу той факт, што, па прычыне малой колькасці носьбітаў мужчынскіх онімаў у разглядаемым антрапаніміконе, у групу адзінкавых трапілі такія даволі папулярныя ў больш шырока вылучаемых іменасловах онімы *Алег, Віталій, Вячаслаў, Дзяніс, Пётр, Ягор*, у той час як сапраўды малаўжывальнымі з'яўляюцца імёны *Артур, Карым, Назар, Святаслаў*. У жаночым антрапаніміконе сярод адзінкавых сустракаюцца як папулярныя ў іншых іменасловах *Валянціна, Ларыса, Любоў, Тамара*, так і сапраўды рэдкія *Ануш, Асмiк, Дарына, Крэмена, Паўліна, Умайра*. Такім чынам, можна зрабіць вывад аб тым, што групы

папулярнасці антрапонімаў (у дадзеным выпадку група адзінкавых імён) могуць быць рознымі па сваім змесце і вар’іравацца ў залежнасці ад розных фактараў (месца пражывання, год нараджэння, ахоп носьбітаў і інш.).

З пункту погляду генетычнай характарыстыкі імёны падзяляюцца наступным чынам. У мужчынскім антрапаніміконе адзначаецца 5 імён славянскага паходжання: *Вадзім*, *Вячаслаў*, *Святаслаў*, *Уладзімір*, *Уладзіслаў*, па структуры яны пераважна складаныя, двухасноўныя (акрамя оніма *Вадзім*); у жаночым іменаслове такіх імён 6: *Вера*, *Любоў*, *Людміла*, *Надзея*, *Святлана*, *Уладзіслава*, прычым, у параўнанні з мужчынскім іменасловам, выяўлена толькі адно двухасноўнае імя — *Уладзіслава*. Трэба адзначыць той факт, што антрапонімы *Вера*, *Любоў*, *Надзея* з’яўляюцца славянскімі калькамі адпаведных грэчаскіх намінаўных паняццяў, якія з цягам часу перайшлі ў сістэму антрапаніміі.

Самую значную частку разглядаемага антрапанімікону складаюць імёны старажытнагрэчаскага паходжання. У мужчынскім іменаслове гэта такія адзінкі, як *Аляксандр*, *Аляксей*, *Анатолій*, *Андрэй*, *Арцём*, *Васілій*, *Георгій*, *Дзмітрый*, *Дзяніс*, *Кірыл*, *Мікалай*, *Мікіта*, *Пётр*, а таксама два вытворныя ад імя *Георгій* онімы *Юрый* і *Ягор* (усяго 15 адзінак). У жаночым іменаслове старажытнагрэчаскае паходжанне маюць такія антрапонімы, як *Алена* [*Елена*], *Аляксандра*, *Анастасія*, *Вераніка*, *Галіна*, *Зінаіда*, *Ірына*, *Кацярына*, *Ксенія*, *Ларыса*, *Маргарыта*, *Ніна*, *Тацяна*, *Яўгенія*.

Сістэма варыянтаў такіх імён даволі разнастайная. Так, імя *Елена* адзначаецца ў славянскіх варыянтах *Алена*, *Алёна*; антрапонім *Аляксандра* мае беларускі адпаведнік *Алеся*, а імя *Ксенія* ўжываецца разам са сваім варыянтам *Аксана*. Такія другасныя формы як *Крысціна* і *Анжэліка* таксама маюць старажытнагрэчаскае паходжанне, яны ўтварыліся адпаведна ад онімаў *Хрысціна* і *Ангеліна*. Імя *Дарына* ўзыходзіць як да імя *Дора*, так і да оніма *Тэадора*, хаця можа мець і дадатковую славянскую матывацыю, звязаную са словамі «дарыць», «падарунак», «падораная».

Другую па значнасці групу складаюць антрапонімы лацінскага паходжання. Сярод мужчынскіх адзначаюцца наступныя онімы: *Антон*, *Віктар*, *Віталій*, *Канстанцін*, *Максім*, *Павел*, *Раман*, *Сяргей*; сярод жаночых: *Антаніна*, *Валерыя*, *Валянціна*, *Вікторыя*, *Віталіна*, *Дзіяна*, *Каміла*, *Караліна*, *Карына*, *Марына*, *Наталля*, *Паўліна*, *Рэгіна*, *Эмілія*, *Юлія*. Яны таксама вызначаюцца разгалінаванай сістэмай варыянтаў. Так, лацінскі онім *Віёла* адзначаны ў заходнім варыянце *Віялета*, антрапонім *Паўліна* мае папулярны французскі адпаведнік *Паліна*, імя *Лілія*, магчыма, паходзіць ад аднаго з лацінскіх імён.

Даволі значную групу складаюць старажытнаўрэйскія онімы: мужчынскія *Іван*, *Ілья*, *Назар*, жаночыя *Ганна*, *Лізавета*, *Марыя*, *Тамара*, *Элеанора*. Такія імёны-варыянты, як *Жанна*, *Яна*, *Яніна*, узыходзяць да старажытнаўрэйскага імя *Іванна* (*Іаанна*).

Да антрапонімаў, якія маюць германскія асновы, адносяцца наступныя онімы: *Алег*, *Ігар*, *Вольга*, *Інга*. Сярод онімаў іншага паходжання сустракаюцца два арабскія імя — *Карым*, *Руслан*, адно кельцкае — *Артур*, адно персідскае — *Дар’я*. Імя *Іна* з’яўляецца скарачэннем.

Паходжанне такіх нетрадыцыйных для беларускага іменаслова жаночых імён, як *Ануш*, *Асмік*, *Умайра* патрабуе далейшага, больш глыбокага вывучэння.

Такім чынам, на аснове прааналізаваных вышэй антрапанімічных звестак можна зрабіць наступныя вывады:

Асноўныя групы ўжывальнасці антрапонімаў, якія разглядаліся ў дадзеным даследаванні, асабліва папулярныя імёны, у асноўным, супадаюць з аналагічнымі групамі даследаванняў беларускага іменаслова іншай прасторавай і часовай лакацыі другой паловы XX стагоддзя. Гэта дае падставу сцвярджаць, што аналізуемы намі антрапанімікон з’яўляецца неад’емнай часткай беларускага, а ў больш шырокім разуменні, і ўсходнеславянскага іменаслова.

Імёны разглядаемага антрапанімікону як часткі беларускага і ўсходнеславянскага іменаслову па шэрагу сацыяльных, палітычных і гістарычных прычын маюць у сваёй большасці старажытнагрэчаскае, лацінскае, старажытнаўрэйскае паходжанне.

Папаўненне антрапанімікону другой паловы XX стагоддзя адбываецца за кошт запызчвання іншамовных імён (*Карым, Назар, Ануш, Асмiк, Умайра, Эмiлія*), развіцця ва-рыянтнай сістэмы вядомых антрапонімаў (*Алена — Алёна, Паліна — Паўліна, Ксенія — Аксана*), вяртання ў актыўны іменаслоў онімаў, якія даволі працяглы час былі па-за яго межамі (*Святаслаў, Уладзіслава*). Папаўняецца іменаслоўны запас, дзякуючы чаму прычыны і вынікі намінацыі становяцца больш разнастайнымі.

Аналіз антрапоніменных дадзеных рознай прасторавай і часовай лакацыі папаўняе сістэму ўласных імён Беларусі, дапамагае паглыбіць веды духоўнай культуры беларусаў, таму усебаковае вывучэнне іменасловаў розных рэгіёнаў нашай краіны з'яўляецца адным з прыярытэтных напрамкаў у сучаснай лінгвістычнай навуцы.

ЛІТАРАТУРА

1. Беларуская антрапанімія: вучэбны дапаможнік / Г. М. Мезенка (наук. рэд.) [і інш.]. — Віцебск : ВДУ імя П.М. Машэрава, 2009. — 254 с.
2. *Карніеўская, Т. А.* Іменаслоў горада Гомеля другой паловы XX стагоддзя: фарміраванне, паходжанне, функцыянаванне : аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук : 10.02.01 / Т. А. Карніеўская ; НАН Беларусі, Ін-т мовы і літ.-ры. — Мінск, 2011. — 21 с.
3. *Карніеўская, Т. А.* Прымяненне колькасна-якаснага метаду ў антрапаніміцы / Т. А. Карніеўская // Скарына і наш час : матэр. III Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю з дня нараджэння праф. У. В. Анічэнкі, Гомель, 7 кастр. 2004 г. — Гомель: ГДУ, 2004. — С. 251–256.

УДК 613.95+796.071

ФИЗИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ ПЕРВОКЛАССНИЦ ПО ГРУППАМ ЗДОРОВЬЯ

Карташева Н. В., Мамчиц Л. П., Фролова М. В.

Учреждение образования

«Гомельский государственный медицинский университет»

г. Гомель, Республика Беларусь

Развитие детей нынешнего поколения свидетельствует о их значительной вариабельности в одной и той же возрастно-половой группе. Среда же размещения, пребывания и обучения формируется по группам, классам без учета различий в процессах роста и развития, начиная с первого года обучения. Медицинские осмотры сопровождаются соматометрическими измерениями, определением группы здоровья и распределением детей на посещение уроков физического воспитания и здоровья. Большинство учеников, в силу гетерохронности роста и развития, имеют функциональные отклонения в опорно-двигательном аппарате, дыхательной системе и распределяются во вторую группу здоровья. Однотипная классная мебель не всегда правильно подбирается под параметры длины тела ученика, что способствует закреплению деформаций костно-мышечной системы в виде сколиотических установок в осанке. Развитие патологии в этом возрасте имеет дальнейшие социальные и экономические последствия, снижение потенциала здоровья подрастающего поколения. Физическое здоровье младших школьников является основой адаптации к окружающей среде, умственного потенциала, успеваемости и перспективности индивида в дальнейшем. Образ жизни с укладом семейно-бытовым определяет ее качество. Значительная доля в здоровье определяется снижением жизни индивида, его поведенческими реалиями, отношением к своему здоровью. Первоклассники, в этом плане, являются изначально группами риска в плане нарушения здоровья.

Физическое развитие и здоровье являются объективными критериями благополучия индивида и коллектива в целом. Ведущим фактором в детском здравоохранении является первичный контроль состояния здоровья по важному критерию растущего организма — ростовым показателям. Длина тела и его частей относятся к наиболее информативным показателям, характеризующим состояние здоровья ребенка, факторов питания и двигательной активности.